

asi po 14 dnech, to tím méně, ano se lékařské ošetřování Dr. P-em převzaté skončilo teprve úmrtím Dr. M-a. Z důvodů právě uvedených vyplývá také mylnost úsudku soudu odvolacího, že žalobkyně tím, že předkládala Dr. M-ovi periodicky účty, v nichž byly obsaženy nejen položky, které patří k ošetřování, nýbrž i jiné položky, zejména i za ošetřování lékařem Dr. B-em, dala najevo, že lékařské úkony Dr. P-a jsou již zahrnuty v denním paušálu 70 Kč. Jestliž tento úsudek v příkrém rozporu se zjištěním, že Dr. K., který jest jednatelem žalující firmy, sdělil Dr. M-ovi, že lékařské úkony ošetřujících lékařů musí se zaplatiti zvláště, a s obsahem domácího řádu, podle něhož honorář za lékařské ošetřování jest podroben zvláštní úmluvě a zvláštnímu vyúčtování. Za těchto skutečností jest logicky vyloučeno, by v činech, na něž odvolací soud poukazuje, byl spatřován projev, na který odvolací soud z nich usuzuje (§ 863 obč. z.). V souvislosti s tím a se zřetelem na odchylné mínění odvolacího soudu budiž poznamenáno, že rozlišování mezi návštěvami domácích lékařů, které se dějí z pravidla dvakrát denně, a mezi úkony ošetřujících lékařů není tak nesnadné, by inteligentní muž a zkušený právník, jímž byl Dr. M., nemohl rozdíl mezi oněmi a těmito vystihnouti. Když tedy Dr. P. převzal lékařské ošetřování Dr. M-a na jeho přání, jinými slovy, když Dr. M. si zvolil za ošetřujícího lékaře Dr. P-a a tento jeho lékařské ošetřování převzal a prováděl, a když Dr. M. byl srozuměn s tím, že se lékařské úkony ošetřujících lékařů musí zaplatiti zvláště, došlo mezi ním a Dr. P-em ke smlouvě ve smyslu § 1151 obč. zák. a nevádí, že mezi nimi o výši honoráře nebylo předem nic ujednáno. Ze skutečností právě uvedených jest jasno, že Dr. P. měl býti za své úkony zvláště honorován a podle § 1152 obč. zák. platí za smlouvenou odměnu přiměřená, kterou, nedohodnou-li se strany o její výši, určí soud. V souzeném případě považuje odvolací soud hledě ke zjištěným úkonům Dr. P-a jako ošetřujícího lékaře účtovanou odměnu 3.060 Kč za přiměřenou, zvláště ani žalovaní nepřiměřenost této částky ve sporu výslovně ani nenamítali. Je tedy žalobní žádost v příčině pohledávky z účtu Dr. P-a podle zákona odůvodněna (§§ 1151, 1152, 820 obč. z.) a bylo k dovolání v tomto směru důvodnému rozsudky nižších soudů změnití a uznati právem jak se stalo.

Čís. 9368.

Osmihodinná pracovní doba (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.).

Ustanovení kolektivní smlouvy, podle níž jest honorovati jen ony práce přes čas, které byly nařízeny představenstvem zaměstnavatele (společenstva), nepřičí se zákonu o osmihodinné pracovní době. Zaměstnanec, podrobivší se kolektivní smlouvě, jenž pracoval přes čas bez nařízení představenstva, nemá nároku na odměnu za práci přes čas.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1929, Rv II 5/29.)

Žalobce byl zaměstnán u žalovaného družstva jako skladník. Podle kolektivní smlouvy byla předepsána osmihodinná pracovní doba, práce

přes čas mohla býti konána jen z rozkazu představenstva. Tvrdě, že mu byla práce přes čas nařízena členem představenstva E-em, domáhal se žalobce na žalovaném družstvu odměny za práci přes čas. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: První soud usoudil, že žalobcův rozhovor s E. byl tak povrchního rázu, že nelze poznámku E-a, by se žalobce držel místních poměrů, považovati za rozkaz k práci přes čas, nanejmen žalobce obsah smlouvy znal a E. nerepresentoval představenstvo, a že bylo na žalobci, by si vyžádal v tom směru přesné příkazy od představenstva družstva. Odvolatel brojí proti tomuto názoru prvního soudu, vytýkáje, že první soud při tomto názoru přezírá, že mu muselo postačiti, když mu člen představenstva při uvedení do obchodu dal zřetelný rozkaz, že se musí pracovati přes čas a když i místní poměry vyžadovaly, by se pracovalo přes čas a mohlo se soutěžit. Odvolatel jest posléze názoru, že takový příkaz lze dáti nejen výslovně, nýbrž i mlčky, a že tomu tak bylo i v tomto případě, kdy mu bylo uloženo »das Geschäft nach den örtlichen Verhältnissen offen zu halten«. Tyto vývody odvolání přezírají jednak ustanovení § 15 zák. o společenstvech, podle něhož jest jen představenstvo povoláno k zastoupení společenstva, takže jen ono jest oprávněno uložiti práci přes čas, jednak ustanovení bodu 4 kolektivní smlouvy, jež odvolateli bylo známo, což ostatně sám ani nepopírá, a podle něhož se honorují jen představenstvem družstva nařízené překročené hodiny pracovní. Bez příkazu nebo svolení představenstva nebyl ani E. ať už byl nebo nebyl tehdy členem představenstva, ani jiný revisní orgán družstva oprávněn dávatí žalobci příkaz k práci přes čas. Že představenstvo družstva E-a jakožto člena představenstva k udělení takového příkazu zmocnilo, a že si úřední povolení ve smyslu předpisů zák. čís. 91/18 k tomu vymohlo, žalobce netvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Praví-li dovolatel, že rozhodnutí rozepře závisí jen na otázce, zda se lze vzdáti odměny za hodiny přes čas hledíc k ustanovení zákona o osmihodinové době pracovní ze dne 19. prosince 1918 čís. 91 sb. z. a n. a nařízení min. soc. péče ze dne 11. ledna 1919 čís. 11 sb. z. a n., a že v každém podniku může nastati potřeba, by bylo pracováno přes čas, při čemž ani nebude kdy, dotázati se povolaného orgánu, zda dovoluje práci přes čas, přehlíží ustanovení kolektivní smlouvy, podle níž jest honorovati jen ony práce přes čas, které byly představenstvem nařízeny, a podle níž má se to dít způsobem v tomto ustanovení kolektivní smlouvy výslovně uvedeným. Poněvadž se dovolatel podle zjištění nižších soudů podrobil tomuto smluvnímu ustanovení, které se podle právního názoru dovolacího soudu nepříčí ustanovením zákona o osmihodinové době pracovní, naopak jest s to zabrániti zneužívání zákonné ochrany v době, kdy nastane v podniku potřeba, by bylo pracováno přes čas, poněvadž rozhodování o práci přes čas, smluvně již předem

odměňované, jest vyhraženo představenstvu jako k zastupování společenstva podle § 15. zákona ze dne 9. dubna 1873 č. 70 ř. zák. k tomu výhradně povolenému orgánu, tedy jest odňato libovůli k tomu nepovoláných činitelů a také libovůli zaměstnanců, by nepracovali přes čas bez nařízení představenstva, nesejde na tom, že dovolatel ve skutečnosti přes čas pracoval, neboť za takovou práci přes čas nemůže se domáhati odměny, poněvadž podle kolektivní smlouvy na ni nemá nároku. Tím jest vyvráceno i dovolatelovo tvrzení, že řečeným ustanovením kolektivní smlouvy byl porušen zákon o osmihodinové době pracovní, a dovolatelův poukaz k tomu, že práci přes čas uložil mu člen představenstva, pokud se týče, že ji vyžadovaly místní poměry.

Čís. 9369.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n.).

Předpis § 22 (2) zák. nevztahuje se na činžovní přeplatky, jichž vrácení bylo do 31. března 1928 uplatněno žalobou, třebaže do tohoto dne nebyl rozsudek ještě ani v první stolici vydán. Předpisu § 406 c. ř. s. nelze tu použítí.

(Rozh. ze dne 14. listopadu 1929, Rv II 234/29.)

Žalobu o vrácení přeplatku činže zadal nájemce proti pronajímateli na soudě dne 29. března 1928. Procesní soud první stolice neuznal, o d v o l a c í s o u d uznal žalobní nárok důvodem po právu. D ů v o d y: První soud má za to, že hledíc k ustanovení § 22 (2) zákona čís. 44/28 o ochr. náj.: »Přeplatku za dobu minulou nelze zpět žádati« nemohou přeplatky na činži za dobu až do 31. března 1928 býti nejen požadovány, nýbrž ani již přisouzeny, že se předpisu § 5 obč. zák. o ochraně nabytých práv nelze dovolávat, ano jde o přechodná ustanovení zákonná, a že tu naopak platí § 406 c. ř. s., podle něhož lze k plnění odsouditi jen, když jest dospěle v čase vynesení rozsudku, kdežto zde jde o nárok již zaniklý, opačný názor příčí se doslovu řečeného ustanovení, jež by se jinak nedalo logicky vykládati, a kdyby prý zákonodárce byl chtěl z dosahu tohoto ustanovení vyloučiti nároky uplatněné již za dřívějšího právního stavu, byl by tomu zajisté dal výraz patřičným omezením v zákoně samém. Než právní stanovisko prvního soudu neobstojí. Ježto žaloba o vrácení přeplatků na činži za dobu od 1. července 1922 do 31. března 1928 byla podána dne 29. března 1928, netřeba řešiti otázku, co by bylo právem, kdyby žaloba byla podána až po 1. dubnu 1928, kdy nový zákon nabyl účinnosti. Nový zákon čís. 44/28 nepřevzal předpisu § 20 (1) dřívějších zákonů čís. 85/24 a 48/25 a, jak i v důvodové zprávě vládního návrhu vyřčeno, připouští tedy volnou dohodu o nájemném, byť i ještě omezenou ustanovením § 22, podle něhož i za